

Algemene beschouwingen

Begroting 2024

Voorzitter,

Iets meer dan 2 maanden geleden stonden we hier ook. Toen om de kaders voor deze begroting vast te stellen. Nu hebben we het over de begroting voor 2024 en verder. Ook de komende jaren staan we er financieel goed voor en dat houdt in dat we mooie plannen kunnen ontplooien voor onze gemeenschappen en de inwoners die daar deel van uit maken. Het ravijnjaar 2026 toont wel een stevig afstapje naar beneden maar voor Peel en Maas gelukkig niet zo rigoureuus. Daar is Lokaal Peel en Maas uiteraard heel blij mee.

Vaak wordt er bij de begroting gekeken naar de cijfers. Maar de begroting is meer. Het is een overzicht van beleid, plannen, ideeën en ambities die we willen realiseren. Deze zaken nemen we vandaag als uitgangspunt.

Laten we aftrappen met “Wij zorgen ieder jaar voor een reële, transparante en sluitende begroting met een gezonde reservepositie en een overzichtelijk en sluitend meerjarenperspectief.” (pagina 78) Vanaf deze plek heel erg bedankt aan iedereen die op welke manier dan ook heeft bijgedragen aan deze reële, transparante en sluitende begroting met een gezonde reservepositie en een overzichtelijk en sluitend meerjarenperspectief. Dank je wel.

ONDERNEMEN

Voorzitter. “Faciliteren van lokale bedrijven met bijzondere aandacht voor de agrarische sector, het MKB (industrie en retail) en recreatie en toerisme”. (pagina 71). U kent hem misschien wel: Onno Ondernemer. Onno werkt in een groot bedrijf, hij is niet ontevreden in zijn werk maar mist vooral de uitdaging. Hij droomt allang van een eigen entrepreneurship. Op een dag trekt hij de stoute schoenen aan en start met de voorbereidingen. Hij heeft zelf nog wat vermogen, start een crowdfunding en sluit een krediet af. Een mooi pandje ligt, met wat aanpassingen, binnen handbereik. In enkele maanden is het geregeld: eindelijk, Onno heeft zijn eigen gastronomie op poten gezet. Hij begint klein en doet zoveel mogelijk zelf met wat hulp van zijn familie. Na een epidemie weten mensen de zaak echt te waarderen, de gerechten worden als verrukkelijk beschouwd, de sfeer als subliem! De omgeving en de overheid geeft hem complimenten over zijn aanpak. Hij geeft zichzelf ook een schouderklop, hij heeft zijn droom uit laten komen en tot een succes gemaakt!

2 jaar later: door toenemende drukte wordt het tijd om een kok aan te nemen en wat studenten (zijn immers nog betaalbaar en inzetbaar op drukke tijden). Ook dat loopt supergoed. Zo goed dat hij toe is aan een verbouwing van zijn pand om alle aanvragen te honoreren. Hij vraagt bij Olav Overheid een vergunning aan, na veel wikken en wikken staat Olav aan zijn kant en begint het proces te lopen. Na meer dan een jaar wachten heeft hij eindelijk toestemming. De bouwpreizen en de duurzaamheidseisen zijn inmiddels enorm opgelopen, hij moet alle “hands on deck” zetten om dit te realiseren. Uiteindelijk is het dan toch maar weer gelukt. Alles wat hij nodig heeft is door de inflatie steeds duurder geworden, de ingrediënten, de personeelskosten, de verzekeringen, de premies en verder, de prijzen schieten door het dak! Overal ontspringen nieuwe eisen en spelregels die het ondernemen flink beknotten. Hij wordt er wat moedeloos van, zijn bevologenheid neemt af, maar hij vecht door om zijn passie voor zijn prachtige zaak te laten werken!

Dan kondigt de Olav overheid wederom confronterende spelregels aan: extra accijns, extra pensioenbelasting voor de 17 t/m 18 jarigen. Kan Onno dat allemaal nog wel betalen en zijn droom

blijven waarmaken?? Het wordt van alle kanten zo lastig....! Zijn omgeving blijft hem met complimenten bestoken, dat geeft hem echter geen vreugde meer. De lol is ervan af. Hij kan er geen goede boterham aan verdienen ook al werkt hij 80 uur per week! Zijn droom spat uit elkaar...!

Voorzitter,

Dit verhaal is onze beleving over hoe het nu gaat. Onno staat symbool voor alle vormen van ondernemerschap. Hoe zeer we deze entrepreneurs ook nodig hebben, we slaan door in regelgeving, controles en veiligheidseisen door Olav (synoniem voor álle overheid).

De begroting geeft een doorkijk naar pakweg 5 jaar. Waar willen wij als overheid dan staan als we deze trend door zetten. Inwoners en ondernemers moet je niet frustreren, maar enthousiasmeren, toch? Dit is een vraag voor zowel onze collega raadsleden als het college. Welke rol kunnen wij pakken in netwerken zoals bijvoorbeeld de P10 om dit soort ontwikkelingen op de kaart te zetten? Dit raakt de vitaliteit van de gemeenschappen.

TRANSITIE BUITENGEBIED

Voorzitter, “We zorgen voor verbindingen en balans tussen economische en ruimtelijke waarden. Bij ontwikkelingen streven we naar bijdragen aan de waarden, kwaliteiten en opgaven in de omgeving zoals vastgelegd in de omgevingsvisie.” en “We hebben aandacht voor de transitie in het landelijk gebied. De transitie pakken we op aan de hand van het programma Vitaal en verbonden buitengebied waarin we uitdagingen omzetten in concrete acties. Daarnaast nemen we een actieve rol in de tot stand koming van het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG) en Novex-gebied de Peel.” (pagina 41). Kijkend naar de opgave die er ligt met betrekking tot de transitie van het buitengebied hebben we te maken met beleid dat zowel landelijk als provinciaal bepaald wordt. Op gemeentelijk niveau dragen we daaraan onder andere bij door ons VAB beleid, maar ook door het project “Kijk niet weg” dat we met de provincie, openbaar ministerie en alle Noord-Limburgse gemeenten omarmd hebben. Als Lokaal Peel en Maas hebben we ons mooie en gevarieerde buitengebied hoog in het vaandel staan. Hierin moet plek zijn voor zowel bestaande en nieuwe ondernemers, natuur en recreatie. Ons standpunt is dat dit hand in hand moet kunnen. Als voorbeeld noemen we het initiatief van een aantal agrarische ondernemers in Meijel om in de toekomst hun gronden van voldoende water te kunnen blijven voorzien en tevens de natuur te verbeteren door een structurele verhoging van het grondwaterpeil. Voor ons is dit een mooi voorbeeld hoe invulling gegeven wordt aan de eerder genoemde ambities. We hebben nog wel een aantal vragen aan het college. Hoe zit het met de koppeling tussen de Limburgs Programma Landelijk Gebied & Novex-gebied de Peel en toekomstig beleid? Hoe worden conclusies uit deze twee samenwerkingen gekoppeld aan (toekomstig) beleid? (Zeker omdat het hier regionale samenwerkingen betreft). Dit is ook van toepassing op het initiatief in Meijel. Wat is de status van dit mooie initiatief? Hoe verloopt eventuele communicatie en hebben we hier als gemeente nog een rol in te vervullen? We moeten hier voorkomen dat er een nieuwe ‘Olav’ ontstaat.

MENTALE GEZONDHEID

Voorzitter. Vorig jaar dienden we op deze plek een motie in voor onderzoek naar bredere mentale gezondheid. Deze motie werd raadsbreed gesteund en daarmee lieten we zien dat we al raad aan de slag willen op dit thema. We zijn nu één jaar verder. Er zijn gesprekken geweest met jongeren, ouders en professionals. Op dit moment worden de vragenlijsten die door ruim 700 jongeren uit onze gemeente zijn ingevuld uitgewerkt. Op basis hiervan komt er een plan met acties. Volgens ons sluit dit naadloos aan bij de ambitie “We faciliteren het gesprek over mentale gezondheid en zetten in op beschermende factoren en preventie van mentale gezondheid. Dit gebeurt op basis van de resultaten van de gevoerde gesprekken met partners, ouders en jongeren.” (pagina 55).

Daarnaast heeft ons raadslid Sanne Hermkens vorige week dinsdag 7 november als onderdeel van een van de ‘leading locals/koploper gemeenten’ mogen deelnemen aan een bijeenkomst op Paleis Noordeinde in Den Haag. Dit in het bijzijn van Hare Majesteit Koningin Máxima. Door al het harde

werk dat wordt verzet in het Huis, door verschillende instanties en initiatieven vanuit de samenleving lopen we in Peel en Maas samen met 9 andere gemeenten voorop rondom dit thema. Het was een bijeenkomst waar veel mooie en inspirerende gesprekken zijn gevoerd. Dit wordt meegenomen richting Peel en Maas om hierop ons beleid te maken. Zoals een van de deelnemers zei: “mentale gezondheid gaat niet om gelukkig maken maar om de positieve gedachten te laten overheersen. Niet iedere dag hoeft een 10 te zijn.”

OUDEREN

Voorzitter, We sluiten af met “We zijn een actieve partner om het langer thuis wonen van ouderen mogelijk te maken. We faciliteren woonvormen waarbij ouderen makkelijker thuis kunnen wonen (bijv. Knarrenhof). We stimuleren de bewustwording bij (toekomstige) ouderen over langer en veilig thuis wonen en trekken hierin samen op met partijen zoals het Huis van Morgen en KBO’s.” (pagina 51). Bij de begrotingsbehandeling vorig jaar hebben we, zoals eerder vermeld, via een motie aandacht gevraagd voor de mentale gezondheid van onze jongeren in Peel en Maas. Wij willen nu voor een andere groep inwoners de aandacht vragen, de ouderen in Peel en Maas. Iedereen heeft de afgelopen periode wel meegekregen dat de ouderenzorg zoals deze nu ook landelijk is georganiseerd, in de toekomst niet meer houdbaar is. Ook wij erkennen dat wij als gemeente wat betreft het tekort aan personeel in verpleeghuizen en andere zorginstellingen weinig of geen invloed hebben. Wat betreft de ouderenzorg gebeurt er natuurlijk al veel in onze gemeente, zoals de dorpsdagontmoetingen, de mantelzorg verlening van individuele burgers, en de zorghuizen die vaak door vrijwilligers worden gerund. Toch wil Lokaal Peel en Maas aandacht vragen of wij als gemeente nog meer kunnen bijdragen aan het „zorgen voor onze ouderen”. Een vraag van ons is onder andere of wij in de samenleving nog meer bewustzijn kunnen creëren om eenzaamheid tegen te gaan onder de ouderen. Een punt van zorg is onder andere hoe wij ouderen nog meer kunnen ondersteunen in de als maar verdergaande digitalisering. Ouderen moeten als het kan zo lang als mogelijk is thuis kunnen blijven wonen, mooi gezegd, maar faciliteren wij deze slogan ook voldoende? Kunnen wij buiten Premantelzorg en mantelzorgwoningen nog meer woonvormen creëren voor onze ouderen. In de begroting wordt bijvoorbeeld specifiek gesproken over Knarrenhofjes, en in hoeverre kunnen wij bijvoorbeeld de vergunningverlening voor een Premantelzorgwoning vereenvoudigen. Wij zijn zeker bereid hierover actief over mee te denken.